

Audiència. Sant Gregori el Gran: un home immers en Déu

En una les darreres audiències, Benet XVI va parlar de sant Gregori el Gran. Era un home immers en Déu: el desig de Déu estava sempre viu al fons de la seva ànima i, per això, estava sempre molt atent a les necessitats de la gent de la seva època.

09/06/2008

Estimats germans i germanes:

Dimecres passat vaig parlar d'un Pare de l'Església poc conegut a Occident, Romà el Meloda; avui vull presentar la figura d'un dels Pares més grans de la història de l'Església, el Papa sant Gregori, un dels quatre doctors d'Occident, que va ser Bisbe de Roma entre els anys 590 i 604, i que va merèixer el títol Magnus, Gran, de part de la Tradició. Sant Gregori va ser veritablement un gran Papa i un gran doctor de l'Església.

Va néixer a Roma, entorn de l'any 540, en una família patrícia rica de l'Anicia, que no solament es distingia per la noblesa de sang, sinó també per l'adhesió a la fe cristiana i pels serveis prestats a la Seu apostòlica. D'aquesta família n'havien sortit dos papes: Fèlix III (483-492), rebesavi de sant Gregori, i Agapit (535-536). La casa on sant Gregori va créixer es trobava en el Clivus Scauri,

envoltada d'edificis solemnes que eren símbols la grandesa de l'antiga Roma i la força espiritual del cristianisme. Els exemples dels pares Gordià i Silvia, ambdós venerats com a sants, i els de les tietes paternes, Emiliana i Tarsilia, que vivien a la mateixa casa com a verges consagrades en un camí compartit d'oració i ascesi, li van inspirar sentiments cristians elevats.

Sant Gregori va ingressar aviat en la carrera administrativa, igual que el seu pare, i en l'any 572 va assolir el cim, convertint-se en prefecte de la ciutat. Aquest càrrec, complicat per la tristesa d'aquells temps, li va permetre dedicar-se, en un radi ampli, a tot tipus de problemes administratius, obtenint d'ells llum per a les futures tasques. En particular li va deixar un sentit de l'ordre i de la disciplina profund: quan va arribar a ésser papa, va suggerir als bisbes que, en la gestió

dels afers eclesiàstics, prenguessin com a model la diligència i el respecte que els funcionaris civils tenien per les lleis.

Tanmateix, aquesta vida no li satisfesia, atès que, no gaire temps després, va decidir deixar tot càrrec civil per retirar-se a casa seva i començar la vida de monjo, transformant la casa de la família en el monestir de Sant Andreu al Celio. Aquest període de vida monàstica, vida de diàleg permanent amb el Senyor en l'escolta de la seva paraula, li va deixar una nostàlgia perenne que es manifesta contínuament en les seves homilies: enmig de l'aclaparament de les preocupacions pastorals, ho recordarà diverses vegades en els seus escrits com un temps feliç de recolliment en Déu, de dedicació a l'oració, d'immersió serena en l'estudi. Així va poder adquirir el coneixement profund de la sagrada

Escriptura i dels Pares de l'Església de què es va servir després en les seves obres.

Però el recés claustral de sant Gregori no va durar gaire.

L'experiència valuosa que va adquirir en l'administració civil en un període ple de problemes greus, les relacions que va mantenir amb els bizantins mentre exercia aquest càrrec, i l'estima universal que s'havia guanyat, van induir al papa Pelagi a anomenar-lo diaca i a enviar-lo a Constantinoble com el seu "apocrisiari" —avui es diria "nunci apostòlic"— per acabar amb les restes de la controvèrsia monofisita i sobretot per obtenir el suport de l'emperador en l'esforç per contenir la pressió longobarda.

La permanència a Constantinoble, on junt amb un grup de monjos havia reprès la vida monàstica, va ser importantíssima per a sant Gregori,

perquè li va permetre tenir experiència directa del món bizantí, així com conèixer de prop el problema dels longobards, que després posaria a prova la seva habilitat i l'energia en el període del pontificat. Després d'alguns anys, va ser cridat novament a Roma pel Papa, qui el va nomenar el seu secretari. Eren anys difícils: les contínues pluges, el desbordament dels rius i la carestia afligien moltes zones d'Itàlia i en particular Roma. Al final es va estendre la pesta, que va causar nombroses víctimes, entre elles la del papa Pelagi II. La clerecia, el poble i el senat van ser unànimes a elegir-lo precisament ell, Gregori, com el successor en la Seu de Pere. Va tractar de resistir-s'hi, fins i tot intentant la fuga, però tot va ser inútil: al final va haver de cedir. Era l'any 590.

Reconeixent que el que havia succeït era voluntat de Déu, el nou Pontífex

es va posar immediatament a la feina amb interès. Des del principi va posar de manifest una visió de la realitat singularment lúcida que havia d'afrontar, una extraordinària capacitat de treball per resoldre els afers tant eclesials com civils, un constant equilibri en les decisions, fins i tot valentes, que la missió li imposava. Del seu govern es conserva una documentació àmplia gràcies al Registre de les seves cartes (aproximadament 800), en les que reflecteix com afrontava diàriament els interrogants complexos que arribaven al seu despatx. Eren qüestions que procedien dels bisbes, dels abats, dels clergues, i també de les autoritats civils de tot tipus i grau.

Entre els problemes que afligien Itàlia i Roma en aquell temps hi havia un de particular importància tant en l'àmbit civil com en d'eclesial: la qüestió longobarda. A ell va dedicar el Papa totes les energies

possibles pensant en una solució veritablement pacificadora. A diferència de l'emperador bizantí, que partia del pressupòsit que els longobards eren només individus bastos i depredadors als qui calia derrotar o exterminar, sant Gregori veia aquesta gent amb ulls de bon pastor, amb la intenció d'anunciar-los la paraula de salvació, entaulant amb ells relacions de fraternitat amb vista a una futura pau fundada en el respecte recíproc i en la serena convivència entre italians, imperials i longobards. Es va preocupar de la conversió dels pobles joves i de la nova organització civil d'Europa: els visigots d'Espanya, els francs, els saxons, els immigrants a Bretanya i els longobards van ser els destinataris privilegiats de la seva missió evangelitzadora. Ahir vam celebrar la memòria litúrgica de sant Agustí de Canterbury, cap d'un grup de monjos a qui sant Gregori va

encarregar dirigir-se a Bretanya per evangelitzar Anglaterra.

Per obtenir una pau efectiva a Roma i a Itàlia, el Papa es va comprometre a fons —era un pacificador vertader—, iniciant una negociació estreta amb el rei longobard Agilulfo.

Aquesta negociació va portar a un període de treva que va durar prop de tres anys (598-601), després dels quals, l'any 603, va ser possible estipular un armistici més estable.

Aquest resultat positiu es va aconseguir, entre altres causes, gràcies als contactes paral·lels que, mentrestant, el Papa mantenia amb la reina Teodolinda, que era una princesa bavaresa i, a diferència dels caps dels altres pobles germànics, era catòlica, profundament catòlica. Es conserva una sèrie de cartes del Papa sant Gregori a aquesta reina, en les que manifesta la seva estima i la seva amistat cap a ella. Teodolinda va aconseguir, a poc a poc, orientar el

rei cap al catolicisme, preparant així el camí a la pau.

El Papa es va preocupar també d'enviar-li les relíquies per a la basílica de sant Joan Baptista que ella va fer construir en Monza, així com la felicitació i preciosos regals per a aquesta catedral amb ocasió del naixement i del baptisme del seu fill Adaloaldo. La vicissitud d'aquesta reina constitueix un bell testimoni sobre la importància de les dones en l'història de l'Església. En els fons, els objectius que sant Gregori perseguia constantment eren tres: contenir l'expansió dels longobards a Itàlia; protegir la reina Teodolinda de la influència dels cismàtics i reforçar la fe catòlica; i mitjançar entre els longobards i els bizantins amb vista a un acord que garantís la pau a la península i alhora permetés dur a terme una acció evangelitzadora entre els longobards. Per tant, eren dues les finalitats que cercava en

aquesta complexa situació:
promoure acords en l'àmbit
diplomàtic-polític i difondre l'anunci
de la vertadera fe entre les
poblacions.

Al costat de l'acció merament
espiritual i pastoral, el Papa sant
Gregori va ser protagonista actiu
també d'una múltiple activitat social.
Amb les rendes del conspicu
patrimoni que la Seu romana posseïa
a Itàlia, especialment a Sicília, va
comprar i va distribuir blat, va
socórrer els qui es trobaven en
situació de necessitat, va ajudar
preveres, monjos i monges que
vivien en indigència, va pagar
rescats de ciutadans que havien
caigut presoners dels longobards, va
comprar armistícis i treves. A més a
més va desenvolupar, tant a Roma
com en altres parts d'Itàlia, una feina
atenta de reforma administrativa,
donant instruccions precises perquè
els béns de l'Església, útils per a la

seva subsistència i la seva obra evangelitzadora en el món, es gestionessin amb total rectitud i segons les regles de la justícia i de la misericòrdia. Exigia que els colons fossin protegits dels abusos dels concessionaris de les terres de propietat de l'Església i, en cas de frau, que els hi indemnitzés amb promptitud, perquè el rostre de la Esposa de Crist no es contaminés amb beneficis injustos.

Sant Gregori va dur a terme aquesta activitat intensa malgrat els problemes de salut, que l'obligaven ben sovint a guardar llit durant llargs dies. Els dejunis que havia practicat en els anys de la vida monàstica li havien ocasionat trastorns digestius seriosos. A més a més, la seva veu era molt feble, de manera que sovint havia d'encomanar al diaca la lectura de les seves homilies, perquè els fidels presents a les basíliques romanes poguessin sentir-lo. Els dies

de festa feia el que podia per celebrar *Missarum sollemnia* , això és, la missa solemne, i llavors es trobava personalment amb el poble de Déu, que ho apreciava molt perquè veia en ell la referència autoritzada en la que trobava seguretat: no per casualitat se li va atribuir aviat el títol de *consul Dei* .

Malgrat les condicions difícilíssimes en les quals va haver d'actuar, gràcies a la seva santedat de vida i a la seva rica humanitat va poder conquerir la confiança dels fidels, aconseguint per al seu temps i per al futur resultats veritablement grandiosos. Era un home immers en Déu: el desig de Déu estava sempre viu en els fons de la seva ànima i, precisament per això, estava sempre molt atent al proïsme, a les necessitats de la gent de la seva època. En un temps desastrós, més encara, desesperat, va saber crear pau i donar esperança. Aquest home

de Déu ens mostra on estan les
vertaderes fonts de la pau i d'on ve la
vertadera esperança; així es
converteix en guia també per a
nosaltres avui.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/audiencia-sant-
gregori-el-gran-un-home-immers-en-
deu/](https://opusdei.org/ca/article/audiencia-sant-gregori-el-gran-un-home-immers-en-deu/) (27/04/2025)